

Groot sortiment tulpen krijgt voet aan grond in water

• TEKST : HANS MEESTER, PROEFTUIN ZWAAGDIJK EN RENE CLEMENS, HOGESCHOOL INHOLLAND
 • FOTO'S : IBC

Welke tulp is nu eigenlijk geschikt voor de waterbroei? Ondanks het marktaandeel van inmiddels 55% is er nooit een uitgebreid sortiments-overzicht gemaakt. Proeftuin Zwaagdijk ging samen met stagiair Rene Clemens na wat er inmiddels aan gegevens bekend is.

In de afgelopen jaren is het aandeel van de tulpen die op water gebroeid worden gestaag gestegen naar ongeveer 55%. Ondanks deze groei is er echter nooit een lijst samengesteld met tulpen-cultivars die goed, minder goed of matig geschikt zijn voor de waterbroei. Over het gangbare sortiment is door onderzoek veel bekend geworden. De kennis in het nieuwere sortiment daarentegen is vooral bekend bij de broeiers, die ondernemen meer in deze specifieke groep van cultivars dan het onderzoek doet. In opdracht van Productschap Tuinbouw heeft Proeftuin Zwaagdijk met behulp van een stagiair van Hogeschool INHOLLAND Delft, tijdens het broeiseizoen 2003/2004 het sortiment geïnventariseerd van tulpen-cultivars die gebroeid worden op water.

METHODE

Om de lijst van cultivars samen te stellen zijn er 45 ondernemers geselecteerd die in de praktijk op water broeiden. Deze ondernemers staan in tabel 1 ingedeeld naar regio. Om de gegevens van deze verschillende ondernemers goed te kunnen inventariseren is er een enquête opgesteld, die na het maken van een afspraak, mondeling op de bedrijven in de praktijk is afgenomen. Deze enquête was opgebouwd uit vijf onderdelen:

1. Het broeischema van de ondernemers in kaart brengen. Welke cultivars zijn er gebroeid, hoe zijn de bollen geprepareerd en zijn er problemen geconstateerd tijdens het broeien.
2. Minder goede ervaringen die de broeiers de afgelopen jaren hebben gehad met bepaalde cultivars.
3. Of de broeiers nog enige cultivars als proef op water hadden staan om te kijken of deze cultivar(s) op water

4. Broeiomstandigheden. (kasttemperatuur en dergelijke).
 5. Prognose van de broeiers over het procentuele aandeel van de waterbroei in 2010. Een vervolg op deze vraag was hoeveel tulpen de broeier in 2010 op water zou hebben staan.
- Van de 45 ondernemers die benaderd zijn, zijn er 42 bezocht, 3 van de 45 ondernemers teelden weer volledig op potgrond, omdat hun ervaring met waterbroei niet positief was. Zij vonden het verschil in kwaliteit ten opzichte van potgrondbroei te groot.

RESULTATEN

Uit de enquête kwamen veel cultivars uit het gangbare sortiment naar voren, maar het nieuwere sortiment was ook duidelijk aanwezig. In tabel 2 is een klein deel van de sortimentslijst weergegeven. Alle waarnemingen die bij de verschillende ondernemers zijn gedaan kregen een beoordeling. Deze beoordeling is bij cultivars met meer waarnemingen gemiddeld en daar kwam een eindoordeel uit. Bij cultivars met maar één waarneming is de betrouwbaarheid van de cijfers minder groot dan van cul-

tivars met meerdere waarnemingen. In totaal zijn 153 cultivars geïnventariseerd, waarvan er 116 beoordeeld zijn als zijnde goed te broeien op water. Van de overige 37 cultivars zijn er 28 minder goed te broeien op water en 9 cultivars hebben niet tot een goed resultaat geleid. De problemen die veel voorkwamen waren zweet- en scheurblad in de vroege broei, bij het gebruik van dikke bolmaten. Een groot aantal broeiers constateerden ook bruine wortels, dat grotendeels veroorzaakt werd door te vroeg gerooide bollen. In de enquête is ook aan de broeiers gevraagd, of zij ooit slechte ervaringen hebben gehad met bepaalde tulpen-cultivars op water. Bij de broeiers kwamen in totaal 35 soorten naar voren waarmee ze in de laatste zes jaar problemen hebben gehad. Dat broeiers veel experimenteren is een gegeven. Dit bleek ook wel uit het antwoord op de vraag of ze nog enige cultivars op water hadden staan dit seizoen om te kijken of ze al dan niet geschikt zijn voor de waterbroei. In totaal zijn 36 verschillende cultivars geïnventariseerd bij 14 van de 42 broeiers. Van deze 36



'Rococo'



'Carnaval de Nice'



'Ad Rem'

Regio	Aantal bedrijven
De Bollenstreek	7
De Veenstreek	4
Noordoostpolder (NOP)	2
West Friesland Oost (oostelijk v.d. A7)	12
West Friesland West (omg. Heerhugowaard)	7
Westerkoggenland	7
De Wieringermeer	3
Noordelijk Zandgebied	2
Kennemerland	1
Totaal aantal ondernemers	45

Bedrijven ingedeeld naar regio.

Cultivar	Type	Kleur	Aantal waarn.	Bolmaat	Vr.	Mv.	L.	Koude weken	Waardering
Ad Rem	DWH	Rood-gele rand	6	10 tot 13		X	X	15 tot 16,5	goed
Ballade	LBT	Paars-witte rand	1	12		X		16	onvoldoende
Largo	DVT	Rood	2	11 en 12		X		14 en 15	zeer goed
Nashville	TRT	Rood-rand	1	12		X	X	15	zeer goed
Princess	TRT	Rose	1	12		X		16	zeer goed
Sarvath									
Rococo	PKT	Rood	5	10 tot 13	X	X	X	17 tot 20	goed
Strong Gold	TRT	Geel	10	10 tot 13	X	X	X	13,5 tot 17	goed
The Cure	TRT	Rose	1	11 en 12		X		15,5 en 16	zeer slecht
Très Chic	LBT	Wit	2	11 en 12		X		14,4 en 16	voldoende

Een greep uit de sortimentslijst

cultivars kregen er:
 - 27 de waardering "goed"
 - 6 cultivars kregen de waardering "kan beter"
 - 3 cultivars kregen de waardering "slecht"
 De kasttemperatuur lag bij veel bedrijven rond de 17°C. Bij een aantal bedrijven werd met goed resultaat belicht en de EC van het water lag in ruim 90% van de gevallen rond de 1,5 mS/cm voor alle cultivars.

DE TOEKOMST

De gemiddelde toekomstvisie van alle geënquêteerde bedrijven is, dat in 2010 van alle tulpen 75% op water gebroeid zal worden, tegenover ongeveer 55% nu. In de ogen van de broeiers is de reden van deze stijging vooral toe te rekenen aan de lagere kosten van waterbroei ten opzichte van potgrondbroei.

Daarnaast is het oogsten bij waterbroei gemakkelijker dan bij potgrond; het is schoner, lichter werk en het broeien gaat sneller.

Dit seizoen werden er in totaal op 36 bedrijven 78 miljoen tulpen op water afgebroeid. Naar 2010 toe is er bij deze bedrijven een stijging van 40% te verwachten in het totaal aantal gebroeide stuks.

Voor het totale verslag wordt verwezen naar de website van Proeftuin Zwaagdijk: www.proeftuinzwaagdijk.nl

Dit project werd gefinancierd door Productschap Tuinbouw